

SZÓSZÉK – ÚRASZTALA

„EGY HALK ÉS SZELÍD HANG HALLATSZÉK“

1Kir 19,1—8

A Biblia, ez a 66 különböző tartalmú és sokféle mondanivalójú könyvet magában foglaló fenséges gyűjtemény számunkra olyan, mint egy kimeríthetetlen kút, mint egy titokzatos mélységeket magában rejtő, kifogyhatatlan bővizű forrás. Minél több élő vizet merítünk ki belőle, annál gazdagabban árasztja megelevenítő áldását mindazok felé, akik áhítatos lélekkel elmerülnek benne, szomjas lelkük kielégülését és felüdülését várják tőle. Van benne történelem és erkölcsstan, van benne vallás és költészet, de ennek a kimeríthetetlen, sokrétű anyagnak mind egyetlen célja van: érzékeltetni velünk Isten valóságát, tudatosítani az Istenhez való kapcsolatunkat, kiformálni és megszentelni feltétlen Istenhitünket, meghatározni helyünket és feladatunkat a világban, az emberi társadalom lélekközösségében.

Ha érdekfeszítő, lenyűgöző, megragadó és megrendítő feljegyzések után kutatunk a Bibliában, azok is nagy számban állanak rendelkezésünkre. E tekintetben egészen egyedülálló az az élményanyag, amelyet a Királyok I. könyve 17. és következő fejezeteiben olvashatunk. Egy népi hőskölteménnyel találjuk magunkat szemben. A legendás hős, akinek nagyszerű életét és csodás cselekedeteit szemlélhetjük, nem más, mint az Akháb király idejében, Jézus előtti IX. században élt Ilyés próféta, aki a nagy izraelita próféták sorát nyitja meg.

Minden nép szívesen és büszkeséggel hallgatja és meséli tovább azokat a mondákat és legendákat, amelyek azokról a távoli, ködbe vesző időkről szólnak, amelyek nemzetté alakulását megelőzték. Ennek az időszaknak a hősei, akikről e mondászerű elbeszélések regélnek, részben kimagasló történeti személyek, akiket a hálás utókor emlékezetében megőrzött, és cselekedeteiket megszépítve, megdicsőítve, csodás vonásokkal gazdagítva rögzítette, formálta színes, változatos, hangulatos történetekké. Ezeknek a történeteknek jellegzetességük a rövidség, a hősnek néhány találó, éles vonással való megrajzolása, az események drámai feszültsége és egy vallásos vagy erkölcsi tartalmú mondanivaló, amely egy nép vagy egy közösség igazságszeretetét, magasrendűségét, szent ügyének végső győzelmét juttatja diadalmas módon kifejezésre.

Ilyen nemzeti, népi hős Ilyés próféta is, akinek nagyszerű alakja kitörölhetetlenül bevésődött az izraelita néplélekbe.

Milyen kemény, elveiben, ügye igazságában mennyire megingathatatlanul álló igazi férfi Istennek ez az embere! Milyen nemes bátorsággal száll szembe a hatalom korlátlan képviselőjével, a zsarnok Akháb

királlyal, és olvassa reá kíméletlenül Isten elkövetkező, szörnyű büntetését azért a kiáltó igazságtalanságért, amellyel önző, család módon mindenéből kifosztott és halálba kergetett egy Náboth nevű védtelen, ártatlan embert! Milyen részvétellel veszi körül a szareptai szerencsétlen, szegény öregasszonyt, aki végső kétségbeesésében, a szörnyű szárazság és éhínség nyomorúságában utolsó marék lisztjével és maradék olajával utoljára akar pogácsát készíteni, hogy aztán fiával együtt meghaljon! És miképpen viszi véghez Isten segítségével, hogy ennek a szegény asszonynak vékabeli lisztje és korsóbeli olaja a nyomorúság időszakában el ne fogyjon, meg ne kevesbüljön! Milyen büszke öntudattal és szellemi fölénytel parancsol Akháb királynak, hogy az ellenséges Baálkultusz 450 papja jelenjék meg istenítéletre a Karmel hegyén. Miképpen alázza meg ott őket Istene segítségével és juttatja diadalra az alacsonyrendű bálványimádással szemben az igaz Isten magasztos ügyét! És végül, milyen nagyszerű módon imádkozza le háromévi szárazság után Istenétől a kétségbeesett sóvárgással várt esőt a meggyötört nép számára!

És íme, ez a kemény, büszke, öntudatos, Istenében rendületlenül bízó férfi, Ilyés próféta most megtörve, összerogyva, szárnyaszegetten, megsemmisülten menekül a hatalom irgalmatlan bosszúja elől. Úgy érzi, hogy nem tud többé Istenének szolgálni, akinek ügye, úgy látszik, mégsem tud diadalmaskodni! Hiszen a nép elfordult Istenétől, segítségére és támogatására méltatlannak bizonyult. Az idegen királyné által az országba behozott idegen bálványkultusz mind nagyobb tért hódít. Az igaz Isten oltárait lerontották, prófétáit fegyverrel megölték, és csupán Ilyés, az Isten embere maradt életben, akit a királyné bosszúja halálra keres.

Ilyés menekült már egyszer Akháb király és felesége, a vérszomjas Jezabel elől. Akkor a Kérith patakánál rejtőzködött; a hollók vittek neki kenyeret és a húst minden reggel és minden este, és a patak vizével oltotta szomját. Akkor azonban még ifjú volt, erejének teljében, és minden lépésekor maga mellett érezte Istene kezének irányítását. Most azonban úgy érzi, nincs többé ereje a küzdelemre. Megrendült, kifáradt a népe érdekében vívott nehéz, gyötrelmes, viszontagságos harcban. Megtorpant az előtte tornyosuló újabb feladatok előtt. Kílatálatalannak, céltalannak tűnik egész ezutáni élete. És menekül; menekül oda, ahol a kegyetlen királyné keze el nem érheti, a bosszúálló zsarnok meg nem találhatja; menekül délre, és leroskadva egy fenyőfa alá, teljes kiábrándultságában, testi és lelki eltompultságában így sóhajt fel: „Most, oh Uram, vedd el az én lelkemet!”

És itt következik a történet legnagyobb, legmeghatóbb része. Egy angyal megérinti Ilyés vállát, és így szól hozzá: „Kelj fel, egyél!” Ilyés körülnéz; lát maga mellett egy szén között sült pogácsát és egy pohár vizet. Aztán lecsukja szemeit. Túl fáradt és túl szomorú ahhoz, hogy enni tudjon. Az angyal azonban újból megjelenik, felkölti, és most már határozott hangon így beszél hozzá: „Kelj fel és egyél, mert erőd felett való utad van!” Kelj fel, egyél és igyál, erősítsd meg magad, mert Istennek beszéde van veled! Kelj fel, egyél és igyál, mert Isten hegyéhez kell menned és ott az ő személy szerint hozzád hangzó be-

szédét kell meghallgatnod! — Ilyés felkelt, evett és ivott, és a csodálatos étkezés által megerősödve, 40 nap és 40 éjjel, ment, míg elérkezett a Hóreb hegyéhez, ahol, miután minden fájdalmát és keserűségét meghallgatta, „halk és szelíd hangon“ szólott hozzá Isten.

Közel háromezer esztendeje már annak, hogy Ilyés próféta Palesztina földjén járt. És mégis, a nagy távolság ellenére is, a vele kapcsolatos bibliai tudósításoknak és közelebről a felolvasott bibliai résznek méltóságteljes szépsége ma is megragad minket. A sok csodálatos vonásról, amelyekkel azok át vannak szöve, ma már másképpen gondolkozunk, mint ahogyan évezredekkel ezelőtt gondolkozott az ősi Kelet. Azonban vallásos és esztétikai fenségüket mindez egyáltalán, a legkisebb mértékben sem érinti. Érezzük, hogy a felolvasott alapigéknek van mondanivalójuk, üzenetük, biztatásuk, minden idők minden hívő embere felé, és így felénk is. Miért? Egyszerűen azért, mert való, hétköznapi életünk egy darabja tükröződik benne. Mi is visszük életünk terheit, mint ahogyan vitte, cipelte annak idején Ilyés. O, a hős, kemény férfiú is, küzdelmeinek bizonyos időszakában összeroppant, feladott minden reményt, és egyetlen, utolsó megoldásként várta a halált. Mi is elmúlt évszázadok sok keserű megpróbáltatásában hányszor roskadoztunk a terhek alatt; hányszor fájt, ha igazságtalanságok értek; hányszor vérzett szívünk, ha megaláztatásokat kellett szenvednünk; hányszor hullattunk titkos könnyeket, ha eszményeinket megtaposva láttuk. Aztán újra kiemelkedtünk a bűn sötétségéből, a napfény, mosoly, békeség, boldog, zavartalan életre. A tizenkettedik órában mi is felnyitottuk szemünket, megkapaszzkodtunk, új erőt nyertünk, ettünk kenyeret, és ittunk vizet, és újból elindultunk a titokzatos, ismeretlen életúton. Vajon ki volt az, aki ilyenkor felnyitotta szemünket? Vajon ki nyújtotta felénk a megelevenítő ételt és italt? Ki volt az, aki egy időre újból megvilágosította előttünk az élet célját és értelmét? Vajon ki szólt újra meg újra halk és szelíd hangján hozzánk?

Senki más, mint Isten. Ugyanaz az Isten, aki Ilyést talpra állította, és csodálatos erővel felruházta; ugyanaz az Isten, akit a názáreti Jézus, példaadó tanítómesterünk a szerető, jóságos, simogató, igazságos, megbocsátó édes jó Atyának ismert meg: a szeretet Istene, aki valahányszor közel voltunk ahhoz, hogy testileg és lelkileg összeomoljunk, szólott hozzánk halk és szelíd hangján, és ezeket mondotta: „Kelj fel, egyél és igyál!“ Neked hivatásod van ezen a földön! Az életet, Isten drága ajándékát magadtól elvetned, önmagadat reménytelenül megadnod, hitedben összeroppannod soha nem szabad! Mindannyian Isten gyermekei vagyunk; Istennek minden egyes teremtményével célja van. Neked is szent kötelezettséged, áldott hivatásod van e földön néped, családod, egyházad körében. E hivatás elől semmiképpen nem meg nem szabadhatsz! Keresztjeidet hordoznod kell, úgy, amint hordozta Jézus is. Hinned kell tántoríthatatlan hittel, hogy az Isten ügye, az igazság, jóság és szeretet ügye diadalmaskodik a világban. És hinned kell erős hittel abban is, hogy Isten, a gondviselő Atya, aki nehéz óráidban, nagy döntéseid idején, álmatlan éjszakáid vergődéseiben, a fájdalom és szenvedés megpróbáltatásaiban újból és újból szól halk és szelíd hangján hozzád, és erőt ad a további küzdelemre, bölcsen igazgatja életed egész

folyását. És végül rendületlenül kell hinned abban is, hogy Isten, az áldások adója, minden megoldatlan kérdésed eligazítója, egyszer majd szelíden lehajol hozzád, és magához emeli azt, ami benned örökkévaló.

Ilyés nagyszerű személyisége és újra meg újra diadalmaskodó fel-tétlen, magasztos Istenhite legyen példaadó számunkra is. Segítsen ab-ban, hogy gyakran meggyengülő hitünk újra meg újra szárnyakat kap-jon, és diadalmasan szállhasson az Isten hegyére, a mi gondviselő, édes jó Atyánkhoz, hogy ott áhítatos lélekkel, imádkozó szívvel figyelhes-sünk reá, amint „halk és szelíd hangján“ beszél hozzánk. Ámen.

Dr. KOVÁCS LAJOS

„ELHAGYTAM A GYERMEKHEZ ILLŐ DOLGOKAT“

1Kor 13,11—13

Az emberiség kultúrtörténetének folyamán minden időben jelentős szerepet játszott az a szertartás, amelynek keretében az ifjúvá serdült gyermeket ünnepélyes külsőségek között a közösség önálló tagjává fo-gadták. A beavatási ünnepséget rendszerint próbatétel előzte meg, ame-lyet az ifjúnak eredményesen ki kellett állnia. A vallások története is sok olyan szertartás létezéséről tud, amelyeket a hívő, imádkozó közösségek a különböző fejlődési fokokon különböző módon, de rendszer-enen gyakoroltak.

Protestáns egyházainkban a konfirmáció az a próbatétel, amelyen a gyülekezetek ifjú tagjai évszázadok óta ünnepi szertartás során tesz-nek hitükről és vallásuk ismeretéről tanúbizonytságot, hogy annak alap-ján egyházunk önálló tagjává váljanak. A mi gyülekezetünk is ebben az ünnepi órában konfirmációi örömnünnepet ül, amely mindig tele van melegséggel, ünnepi érzésekkel, mély áhítattal. Hiszen gyülekezetünk minden egyes tagjának vannak emlékei arról az ünnepi alkalomról, ami-kor ő állott temploma piacán, a gyülekezet színe előtt, ifjan, erejének teljében, remegő lélekkel, és fogadta a lelkész ajkairól feléje szálló ál-dást. Ezek az emlékek ezen a napon elevenné válnak, és megszépülve, megszentelődve egész lényünket eltöltik.

Ezekben a megható pillanatokban tekintetünkkel és szívünk őszin-te, meleg szeretetével átöleljük e kedves ifjakat, akik a konfirmáció ünnepélyes próbatétele előtt állanak. Hangzik szülők és nagyszülők aj-kairól Isten felé a könnyes, hálás, de boldog bizonyágtétel ekképpen:

Édes jó Atyánk! A bölcsőtől a mai napig úgy vettük körül gyer-mekeinket, mint életünk legdrágább, legszentebb kincseit, akiket reánk bíz-tál, hogy felneveljük. Hány meg hány hosszú éjszakát virrasztottunk végig mellettük; hogy féltettük, óvtuk széltől, hidegtől, betegségtől; mennyi gyönyörűséggel kísértük első bizonytalan lépteiket; hallgattuk az ártatlan ajkaikról elhangzott első gügyögéseket, az első értelmes sza-